

УДК 657

Ольга Федорова, аспірант

Науковий керівник: д.е.н., проф. Легенчук С.Ф.
Державний університет «Житомирська політехніка»**НОРМАТИВНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФОРМУВАННЯ ЗВІТНОСТІ ЗІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ**

Сучасні тенденції розвитку бізнесу демонструють зростаючий інтерес до забезпечення прозорості та відповідальності у компонентах соціального, екологічного та управлінського впливу. Збільшення кількості організацій, що формують звітність зі сталого розвитку, відображає не лише їх прагнення дотримуватися вимог сталого розвитку, але й орієнтацію на адаптацію до постійно зростаючих очікувань інвесторів, споживачів, регуляторів та громадськості. Таким чином, звітність зі сталого розвитку поступово стає невід'ємною частиною корпоративної стратегії, сприяючи не лише зміцненню довіри серед зацікавлених сторін, але й формуванню довгострокової стійкості бізнесу в умовах глобальних економічних, екологічних та соціальних викликів.

Стандарти GRI (Global Reporting Initiative) [1] створюють універсальну базу для організацій будь-якого типу – незалежно від розміру, форми власності або галузевої специфіки, – що дозволяє компаніям систематично аналізувати та звітувати про свій вплив на економічні, екологічні та соціальні аспекти діяльності. Це забезпечує можливість подання звітності у порівнянному та достовірному форматі, що суттєво підвищує прозорість щодо внеску компаній у досягнення цілей сталого розвитку. Важливість стандартів GRI поширюється не лише на компанії, але й на широке коло зацікавлених сторін, серед яких інвестори, політики, представники ринків капіталу та громадськості, що мають прямий інтерес в отриманні інформації щодо відповідальності бізнесу. Стандарти GRI розроблено у вигляді модульного та зручного для користування інструментарію, що дозволяє організаціям представляти повну й деталізовану картину стосовно значущих тем своєї діяльності, їхнього впливу та управлінських підходів. Модульна структура включає три основні групи стандартів:

1. Універсальні стандарти – є базовою основою для всієї звітності та є обов'язковими для використання всіма організаціями, які застосовують стандарти GRI, охоплюють загальні питання, такі як структура управління, стратегія, етика, комплаєнс, основні управлінські підходи і т.д. Вони також включають інформацію щодо відповідальності, сприяючи формуванню комплексного підходу до аналізу ESG-факторів, забезпечуючи розкриття інформації про основні елементи корпоративного управління та інтеграцію принципів сталого розвитку в стратегію компанії.

2. Секторальні (галузеві) стандарти розроблено з урахуванням специфіки різних секторів економіки та включають додаткові вимоги для організацій у певних сферах, наприклад таких як сільське господарство, видобувна промисловість, енергетика, виробництво, транспорт, фінансові послуги тощо. Рекомендації щодо звітності з урахуванням галузевих викликів та ризиків дозволяють організаціям надавати більш релевантну інформацію про їхній вплив на економіку, суспільство та навколишнє середовище.

3. Тематичні стандарти включають конкретні стандарти, що стосуються певних тем, які можуть бути важливими для різних організацій незалежно від їхньої галузевої приналежності. Тематичні стандарти забезпечують детальне висвітлення ключових питань, таких як зміна клімату, права людини, боротьба з корупцією, охорона праці, управління водними ресурсами, біорізноманіття тощо. Вони визначають вимоги до розкриття конкретних показників, пов'язаних із певною темою, і допомагають компаніям представити комплексний звіт про їхні дії та досягнення у визначених напрямках.

Така модульна структура стандартів GRI дозволяє організаціям формувати звітність, яка максимально відповідає їхнім особливостям та потребам зацікавлених сторін, одночасно забезпечуючи порівнянність, достовірність і повноту інформації про сталий розвиток та відповідальність бізнесу.

У 2022 році Фонд Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) ініціював створення нової ради, що була представлена, як Рада з міжнародних стандартів сталого розвитку (ISSB). Основною метою ISSB стало формування глобальних стандартів сталого розвитку, спрямованих на удосконалення якості та узгодженості розкриття інформації про сталий розвиток на міжнародному рівні. Це важливий крок, щодо розкриття інформації звітності зі сталого розвитку, яка повинна набувати такої ж зрозумілості, структурованості та ретельності у формуванні, як і фінансова звітність, що є важливим для забезпечення прозорості та довіри в сучасному бізнес-середовищі.

У 2023 році ISSB представила свої два перші стандарти, МСФЗ S1 [2] та МСФЗ S2 [3], які вступили у дію 1 січня 2024 року. Ці стандарти мають на меті сприяти уніфікації підходів до звітності в сфері сталого розвитку, встановлюючи чіткі рамки та вимоги для організацій, щодо відповідальності та прозорості у питаннях, пов'язаних з екологічними, соціальними та управлінськими аспектами.

Секція 3. Проблеми теорії та практики бухгалтерського обліку, контролю і аналізу

МСФЗ S1	МСФЗ S2
<p>Фінансові ризики та можливості пов'язані зі сталим розвитком</p> <p>Управління Процеси та процедури управління та пріоритизації ризиків і можливостей, пов'язаних зі сталим розвитком в короткостроковій, середньостроковій та довгостроковій перспективі.</p> <p>Ризики та можливості ланцюга створення вартості Ризики та можливості, пов'язані зі сталим розвитком, що стосуються ланцюга створення вартості, зокрема також безпека на робочому місці, трудові права, етичні практики, а також інші чинники, що можуть впливати на стійкість бізнесу.</p> <p>Оцінка суттєвості Виявлення та розкриття суттєвої інформації щодо ризиків і можливостей, пов'язаних зі сталим розвитком.</p>	<p>Ризики та можливості, пов'язані з кліматом</p> <p>Управління Процеси та процедури для управління та оцінки кліматичних ризиків, можливостей і стійкості. Розкриття стратегії, що диференціює фізичні та перехідні ризики. Процеси ідентифікації, оцінювання та пріоритизації ризиків і можливостей, пов'язаних із кліматом. Визначення ефективності, включаючи прогрес у досягненні цілей.</p> <p>Скорочення викидів вуглецю Стратегії та плани переходу до низьковуглецевої економіки, включаючи показники та цілі для моніторингу прогресу.</p> <p>Викиди парникових газів Прозоре розкриття викидів парникових газів компанії (Score 1, 2 та 3), що надає чітке уявлення про її кліматичний вплив.</p>

Рис. 1. Порівняння основних вимог до звітності за МСФЗ S1 та МСФЗ S2

МСФЗ S1 містить основні вимоги до розкриття інформації про сталий розвиток, що мають застосовуватись разом з МСФЗ S2 та майбутніми стандартами, що наведено на рисунку 1. Два стандарти призначені для спільного застосування, однак МСФЗ S2 розроблено для покриття специфічних вимог, пов'язаних з кліматом. Оскільки стандарти МСФЗ S1 та S2 завершено, тепер країни зобов'язані інтегрувати їх у свої національні нормативні бази до 2025 року. Австралія, Японія та Велика Британія оголосили про намір прийняти ці стандарти, тоді як декілька інших значних країн, зокрема Канада, Нова Зеландія, Нігерія, Сінгапур і Малайзія, виявили лише зацікавленість у їх впровадженні. Зокрема, серед цих країн відсутні члени Європейського Союзу, оскільки ЄС запровадив власні обов'язкові стандарти сталого розвитку – Європейські стандарти звітності про сталий розвиток (ESRS) – як частину «Зеленої угоди» ЄС. Попри існування власного набору стандартів, ЄС підкреслює високий рівень узгодженості між ESRS та стандартами МСФЗ. Як зазначається, що ESRS та МСФЗ S1 і S2 розроблялися паралельно, що полегшує організаціям дотримання обох стандартів.

Європейські стандарти звітності про сталий розвиток (ESRS) були затверджені Європейською консультативною групою з фінансової звітності (EFRAG) у 2022 році, що стало важливим кроком у напрямі підвищення прозорості та звітування компаній у сфері сталого розвитку, CSRD є законодавчою директивою, яка зобов'язує компанії, що здійснюють діяльність в Європейському Союзі, формувати звітність з питань сталого розвитку. Ці стандарти визначають вимоги, що стосуються широкого спектра екологічних, соціальних і управлінських питань (ESG), що є необхідним для оцінки впливу бізнесу на суспільство та навколишнє середовище. Відзначимо, що звітність відповідно до цих стандартів є обов'язковою для компаній ЄС, які мають понад 250 співробітників, впровадження планується в період з 2024 по 2026 роки, що підкреслює зобов'язання ЄС щодо інтеграції принципів сталого розвитку у корпоративну звітність та управління.

Отже, зростаючий інтерес до прозорості та відповідальності бізнесу підштовхує до інтеграції та формування звітності зі сталого розвитку як невід'ємного елемента корпоративної стратегії. Застосування міжнародних стандартів, таких як GRI та нових стандартів ISSB, а також обов'язкової звітності для ЄС за стандартами ESRS, сприяє забезпеченню комплексного підходу до розкриття інформації щодо впливу компаній на суспільство та навколишнє середовище, що, у свою чергу, підвищує довіру та прозорість для зацікавлених сторін.

Список використаних літературних джерел:

1. GRI Standards. URL: <https://www.globalreporting.org/how-to-use-the-gri-standards/gri-standards-english-language/>.
2. IFRS - IFRS S1 General Requirements for Disclosure of Sustainability-related Financial Information. URL: <https://www.ifrs.org/issued-standards/ifrs-sustainability-standards-navigator/ifrs-s1-general-requirements/>.
3. IFRS - IFRS S2 Climate-related Disclosures. URL: <https://www.ifrs.org/issued-standards/ifrs-sustainability-standards-navigator/ifrs-s2-climate-related-disclosures/>.